

Egy érdekes kimenőtranszformátor EL84-hez

Bassó Andor, xha5nm@gmail.com

Az elmúlt évi januári számunkban leírtam egy deszkamodellt, elektroncsöves kísérletekhez. Mivel elsősorban hangfrekvenciás erősítőkkel való kísérletekre gondoltam, elkészítettem háromféle kimenőtranszformátort is hozzá, amelyeket a panelre fel lehet szerelni. Természetesen külön-külön, mindig azt, amelyikre éppen szükség van. Ezek közül most az egyiket fogom ismertetni.

Fiatal gyermekkoromban az egyik legkedvencebb olvasmányom volt – az akkoriban frissen megjelent – *Vajda Zoltán: Természethű hangátvitel* című könyve (Műszaki könyvkiadó, 1961). Ez, a rojtosra olvasott kötet a műszaki könyvtáram még ma is igen becses tagja. Ne felejtjük, hogy akkor indult hazánkban a Hi-Fi technika elterjedése, így a maga korában szenzációként hatott ez az összefoglaló mű. Ha már itt tartunk és elmondhatom, akkor minden Hi-Fi kedvelőnek ajánlom ezt a könyvet, mert ebben még nem olvashatunk „gömbölyű” vagy „meggyőző” hangokról és más ilyenekről, nem olvashatunk semmilyen hókusz-pókusokról. Ez a könyv csak a tiszta és tudományos Hi-Fi technikáról szól. Szerencsésnek érezheti magát aki napjainkban hozzájut pl. egy antikváriumban.

Nos, e könyvben a szerző – többek között – többféle, „egzotikus” végerősítő fokozat leírását is ismertette vázlatosan az akkoriban „hagyományosnak” mondhatókön felül. Akkoriban, sajnos, még halandó ember nemigen juthatott hozzá különféle tekercselő huzalokhoz, a vasmagokról már nem is beszélve. Meg kellett elégedni azzal, ami éppen adódott. Ezek többnyire szétbontott rádiókból származtak. Így voltam vele én is. Napjainkban már ez nem jelenthet túl nagy gondot, így arra gondoltam, hogy évtizedek után, már felszabadultam a nyomaszító anyaghiánytól, miért ne készíthetnék egy univerzális, többféle végfoktípushoz is használható, de mégis egyszerűen elkészíthető kimenőtranszformátort.

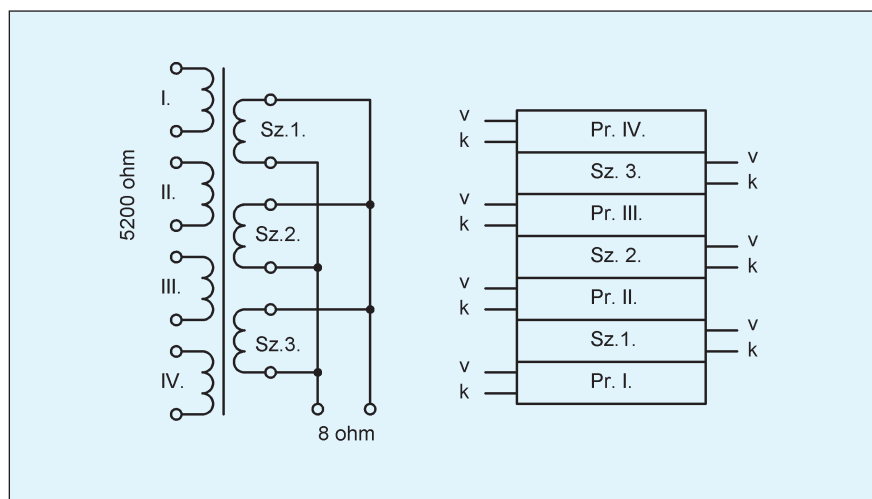
A szóban forgó kimenő a tekercsek megfelelő összekapcsolása után felhasználható:

- egyszerű A-osztályú,
- Ultralineár,
- Quad kapcsolású és
- McIntosh

együttemű végerősítő fokozatokhoz.

A primertekercs impedanciája az EL84 elektroncsőnek meg-

felelően 5200 ohm, ilyenkor mind a négy primer tekercs sorosan van kapcsolva, és az anódkörben jelentkezik az egyszerű és az Ultralineár kapcsolásnál. A Quad és a McIntoshnál pedig (az elosztástól függően) megoszlik az anód- és a katódkör között. Az egyszerűség kedvéért a szekundert csak egyféle, 8 ohmos impedanciára méreteztem (három egymással párhuzamos tekercs). Vasmagként az általában elérhető 2 × SM65 hiperszil anyagú típust használtam fel a szerelvényeivel. Az együttemű A-osztályú erősítőkapcsolás miatt a transzformátorvasat légréssel kell szerelni, ezt 0,25 mm vastag prespánnal oldottam meg. Csévetestként, ha választani lehet, akkor az ún. forrfüleset válasszuk, mert azzal egyszerűbb lesz a dolgunk. Ellenkező esetben saját magunknak kell elkészítenünk és felszerelnünk a trafóra a forrfüleknek egy textilbakelit sávot.

1. ábra